Anul V — Orăștie, 20 Nov. v. (2 Dec. n.) 1899 — Nr. 47

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva" în Orăștie.

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sûnt a se trimite la adresa: „Minerva" institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Gimnasiul din Brad.

Deși cam târziu, putem zice că în ciasul al 11-lea, totuși ne bucurăm că s'a aflat cineva printre noi, care să recunoască și să dea chiar și publicității, că în decurs de 30 de ani, nu s'a făcut aproape nimic pentru asigurarea și înflorirea unor instituțiuni culturale naționale, ce le avem.

Este vorba de gimnasiul gr.-or. român din Brad, cu care s'a ocupat «Tel. Rom.» în nrul dela 23 Nov. n. a. c.

Acest gimnasiu s'a înființat deja cu 30 de ani nainte și încă și azi nu are decât 4 clase gimn. inferioare.

Un lucru acesta, care numai tragere de inimă și jertfă pentru instituțiunile culturale ce le avem nu poate dovedì.

Și care să fie oare causa, că în 30 de ani noi Românii n'am putut înființa și cele 4 clase superioare? Ori doară am fost conduși de convingerea, că guvernul nu va cuteza a pune mâna și pe el, cum a făcut-o aceasta cu cel din Beiuș?

Nu, nu aceasta a fost causa, căci știm că guvernul unde numai poate, acolo își vîră mâna și-'și aroagă dreptul de dispunere. Ci ea este a se căuta în nepăsarea noastră și îndosebí în îngustimea sacrificiilor ce de un timp încoace se observă la noi Românii, când e vorba ca să contribuim cu câte ceva pentru cutare sau cutare causă națională. Facem cas mare din toate câte vin asupra noastră din partea dușmanilor, dar' bărbăție destulă pentru a ne opune, așa se vede, că nu mai avem, căci ne lipsește acel simț de jertfă, care se află la alte popoare

Și e trist acest lucru pentru noi toți cu atât mai vîrtos, cu cât vedem că nici cel mai mic lucru azi nu se mai poate dobândi, fără de jertfă.

Gimnasiul din Brad nu este numai al Românilor din fosul comitat al Zarandului, cari cu mari jertfe l'au susținut până acum, ci el este al nostru al tuturor, căci cei-ce în el se pregătesc pentru vieața publică, pentru binele nostru al tuturor vor lucra.

Dacă deci până acum am stat nepăsători față de acest gimnasiu, cu toate-că representanța lui în mai multe rînduri a făcut apel pentru sprigin, să nu stăm și de aci înainte, căci am comite un neiertat păcat național.

Spriginirea acestui gimnasiu ni-se impune cu atât mai mult, cu cât el are dreptul de a-'și deschide toate 8 clasele, fără altă intrevenire pe lângă guvern, și pe lângă aceasta limba prelegerilor și a instrucțiunii peste tot, precum și a afacerilor și corespondențelor, atât înlăuntru, cât și în afară, ce se refere la gimnasiu sau la averea lui, este limba română.

Așadar' toate drepturile unui gimnasiu curat românesc, în care să creștem Români buni, ne sunt asigurate, ne mai lipsește numai inima nobilă de a jertfi cu toții cât de puțin pentru susținerea lui și întregirea claselor. Și aceasta fără deosebire de confesiune.

Autorul articolului din «Tel. Rom.» se îndreaptă cu resolvarea acestei chestii către proximul congres bisericesc și face totodată apel și către inimile marinimoase.

Să sperăm deci că ceea-ce spre paguba noastră nu s'a făcut până de present, nu va întârzia a se face de acum înainte și încă în timpul cel mai scurt, căci împregiurările prin cari străbatem sunt foarte grele și ne putem ușor trezì, că acum când am voit să facem mai mult, ni-s'a luat și puținul ce l'am avut.

După statorirea cuotei. Delegațiunile exmise pentru statorirea cuotei și-au făcut datorința întrucât li-a fost cu putință. Lupta adevărată însă contra acesteia acum o să se înceapă atât în camera maghiară cât și în Reichsrath-ul Austriac. Guvernul maghiar crede, că ori-cum s'ar opune unele partide, ea totuși se va aproba cu majoritate de voturi încă înainte de Anul-Nou. Altfel se pot însă petrece lucrurile în parlamentul vienez, căci spiritele acolo sunt cu mult mai agitate și mai hotărîte a lupta contra guvernului, dacă acela nu le va împlini pretensiunile, îndeosebi ale Cehilor. Intr'un astfel de cas Austriacii vor fi de nou siliți să recurgă la §. 14, cum au făcut-o aceasta și cu celelalte părți ale pactului.

*

O părere a M. S. Împăratului. „Neue Freie Presse" publică sub acest titlu următoarele: Intre numeroșii deputați primiți de M. Sa în ultimele zile în audiență a fost și deputatul partidului Slavilor de Sud Dr. Bulat. In decursul audienței a accentuat M. Sa greutatea creării unei legi generale pentru regularea limbilor. Dr. Bulat a răspuns, că greutățile n'ar fi neînvingibile, ci ar trebui numai susținut principiul egalității. Drepturile popoarelor nu trebue sacrificate comodității amploiaților, ci trebue să se ceară, ca amploiații să posedă singuraticele limbi ale țerii. M. Sa a răspuns: Aceasta e adevărat. (Das ist wahr).

*

Croații pe lucru. Pe piața teatrală din Agram, s'a ținut Dumineca trecută o întrunire publică a partidelor opoziționale croate. Vorbirea de deschidere a ținut-o directorul Tîrnadak, care a învitat mulțimea să aducă omagii M. S. Monarchului. Rostindu-se mai multe vorbiri, au primit cu toții moțiunea, prin care să ceară: *reforma legii electorale, revisuirea legii de presă* și *finanțe separate croate.*

*

Proces de presă slovac. Contra ziarului slovac »Narodny Noviny« s'a intentat proces de presă, din causă că a reprodus un articol dintr'o foaie cehică. Articolul a fost scris de fostul profesor la universitatea din Cracovia, Dr. I. Baudonin de Contesnay. Pertractarea va avea loc în 4 Dec. n. a. c.

Sinodul archidiecesan din Blaj.

In nrul trecut al foii noastre am amintit la rubrica »Intêmplările săptămânei« despre ședința primă a sinodului archidiecesan din Blaj, ținută Mercuri în 22 Nov. n. a. c. înainte de ameazi, care s'a sfîrșit cu alegerea celor 4 comisiuni. Tot în aceea zi după ameazi s'a ținut ședința a II-a, în care după verificarea protocolului ședinței I. a urmat referada comisiunii organisătoare, al cărui raport a fost elaborat sub presidența dlui canonic Dr. Augustin Bunea, și a constat din 3 puncte, cari sunt următoarele:

1. *Cestiunea aniversării de 200 de ani dela unirea Românilor cu biserica Romei*, în care cestiune Sinodul a adus resoluțiunea, ca: împlinirea a 200 de ani dela unirea bisericii române să se sărbeze în mod solemn, lăsându-se arangiarea festivităților iubilare în buna chibzuință a Prea Veneratului Episcopat, dar' aceea s'a luat în resoluțiune sinodală, ca din acel incident să se ridice o lespede comemorativă, care va cuprinde numele tuturor membrilor sinodului archidiecesan present.

2. *Conduita morală a preoțimii române gr.-cat. din Archidiecesă,* constatându-se și luându-se cu îndestulire spre știință, că aceea în general întru toate a fost mulțămitoare.

3. ***Cestiunea autonomiei.*** In tot decursul cetirii acestui punct, care e de cea mai mare importanță pentru biserica română gr.-cat., s'a expus istoricul autonomiei, care istoric, lucrat cu cel mai profund studiu și cea mai adîncă pricepere a canoanelor și legilor referitoare la independența bisericii române, s'a terminat cu propunerea de a se respinge autonomia catolică. Sinodul ***protestând*** *cu suflet curat și plin de credință în Dumnezeu,* ***contra tuturor amestecurilor, ce stau afară de biserica română gr.-cat.***

După ascultarea și desvoltarea pe larg a diferitelor păreri, Sinodul a primit proiectarea de respingere a autonomiei catolice, hotărînd, ca să se aducă spre cunoștință această resoluțiune la toate forurile înalte și competente prin subșternerea memoriului cetit în Sinod, care memoriu la timpul seu se va tipări în sute și sute de exemplare și se va distribui tuturor parochiilor române gr.-cat., ba chiar și persoanelor mirene mai fruntașe. In legătură cu aceasta amintim, că la timpul său se va chema un *mare și special congres*

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI"

Păsĕrica.

De

Elie Berthe.

Intr'o zi când mĕ preumblam, iarna trecută, prin grădina botanică, vĕzui un băețaș ca de 12 ani, care dedese la o parte zăpada și arunca de mâncare paserilor.

Păsărelele cântau pare că ar fi voit să mulțumească băiatului pentru hrana pe care le-o da. Băiatul era foarte mulțumit și căută să arunce de mâncare și păsĕrelelor celor mai sfioase, cari nu prindeau nimic din causa celor lacome, încuragiat de un servitor care îi ținea mai la o parte paltonul.

Mĕ apropiai și eu și începui a arunca păsărelelor bucățele dintr'o franzelă pe care o aveam și-i zisei:

— Se vede că îți plac mult păsărelele.

— Da, le iubesc mult, zise el întorcênd capul, pe când o lacrimă îi curgea pe obraz.

Înțelesei că acest lucru trebuia să ascundă o întêmplare tristă și încercai prin fel de fel de vorbe să smulg secretul băiatului. După ce se sfătui cu servitorul, el îmi zise cu o voce blândă:

— Da, iubesc aceste păsărele pentru că ele îmi reamintesc o întêmplare tristă; le iubesc nu ca alții cari le închid în colivii luându-le libertatea; le iubesc apĕrându-le și ajutându-le. Suspinând, el urmă cu vocea și mai tristă:

— Am avut o soră mai mică decât mine cu un an... era așa de bună și miloasă, scumpa mea Nina! și iubea păsărelele.

Vara trecută, la țară, mĕ preumblam cu Nina prin pădure, când auzirăm deodată hărâitul unui herete la rădĕcina unui tufiș. Nina s'a spĕriat și a voit să fugă, eu însĕ am oprit-o și am alergat să gonesc heretele care sbură mai departe. Dând la o parte ramurile, vĕzurăm un cuib de păsărele sfărîmat de pasărea răpitoare.

Numai o păsărică mai era vie între celelalte stășiate de herete. Ea țipa ca și cum ar fi voit să ne ceară ajutor. Nina o luă în mână și-mi zise: heretele a ucis pe părinții și frații ei, dacă vom lăsa-o aci, el poate să vie eară, sau va muri de foame.

— S'o luăm cu noi și s'o hrănim. Când s'o face mare, să-i dăm drumul.

Nina plină de bucurie, luă păsărica acasă, îi făcurăm un cuib și o îngrijirăm până ce prinse pene și să tăcu mare.

Era o presură. Ea se făcuse vioae și cântăreață, dar' era un cântec trist; pare că cerea libertate.

Spusei Ninii că a venit vremea să dăm drumul păsărelii, căci pentru asta o crescusem. Sorioara mea luă păsărica în mână și ne duserăm în grădină, unde arborii erau înfloriți, să-i dăm drumul. Păsărica încercă să sboare din mâna ei și Nina zise: ingrata, o să ne uite îndată!

Sărutarăm amêndoi păsărica si-i deterăm drumul. Ea sbură repede despicând aerul și se așeză pe vêrful unui arbore, și începu să cânte așa de dulce și frumos, că rupea inima Ninii. Sorioara mea ședea la rădĕcina pomului și privea țintă la păsărică; ne mai putênd să rabde de dorul ei, o chema cu voce dulce: albăstrică! albăstrică!

Păsĕrica cum auzi vocea cunoscută, se scoborî și se puse pe umer i sorei mele. Cât de fericită era Nina și cum desmerda pe păsărică »care începuse să cânte!« Obrazii ei erau scăldați în lacrime și păsărica le ștergea ușor cu aripele.

— Uite, îmi zise Nina cu mândrie, păsărica nu vrea să mĕ mai lase. Și în adevĕr n'a mai lăsat-o.

Ochii băiatului erau plini de lacrĕmi. El urmă: Din aceea zi, păsărica sbura liberă prin casă și recunoștea pe sorioara mea după umblet, după stășiitul rochiei, după voce.

Când Nina o chema, ea sbura în grădină. Dimineața, Albăstrica se așeza la capul Ninii pe pernă și cânta s'o deștepte, apoi o mângăia cu ciocul pe buze. Păsărica săruta pe Nina, înaintea mamei și a mea.

In timpul ăsta vara trecu și noi trebuiam să ne întoarcem la Paris, unde Nina deveni bolnăvicioasă și în curênd nu mai eși din odaea ei. Servitoarele vorbeau încet și mama când îmi vorbia mie și Ninii, își ascundea fața și plângea.

Păsărica se da lângă stăpâna ei, care inocentă ca un înger îi povestea boala sa.

De multe ori am vĕzut pe Albăstrica, șezênd pe gâtul alb al surorei mele și ascultând-o ca și cum ar fi înțeles-o! Atunci Albăstrica nu mai cânta și ședea tristă. Când Nina era ostenită și nu mai vorbea, păsărica întindea capul ei mic și o săruta, pare că ar fi voit să o mângăie, apoi amêndouĕ adormiau în patul cel alb.

Intr'o zi fusei lăsat singur în odaia Ninii, care mi-se părea că doarme, când o auzii că mĕ chiamă și-mi zise:

— Adio frățiorul meu; simt că mor. Unde e mama?

Am spus că mama vine îndată și căutam s'o liniștesc. Ea-mi zise:

— Sărută-mĕ!

Când m'am plecat s'o sărut, ea rĕmase nemișcată pe pernă.

Era moartă!

Am căzut în genunchi plângênd.

In acel moment păsărica care ședea pe pernă, la capul sorioarei mele, scoase un țipăt trist și sbură afară pe fereastră care era puțin deschisă.

Mi-s'a părut că vĕd sufletul îngeresc al surorei mele iubite, că sboară către cer cu aripele întinse...

*

Strânsei mâna băiatului cu căldură. El îmi mulțumi și arĕtându-mi pe servitor zise:

— Poate să spue și el cât am suferit. Sorioara mea nu iubia un ingrat.

Mergeam în tăcere, când îmi veni în gând să-l întreb: ce se făcuse păsărica?

— După-ce m'am făcut puțin bine, am cerut să mĕ duc la cimiterul Père Lachaisse, la morminteul Ninii, și am îngenunchiat pe marmură rugându-mĕ. In apropiere auzii însĕ cântecul unei păsărele și ridicând capul

compus din cler și din mireni, care va avea misiunea de a stabili pentru biserica română gr.-cat. un organism autonom propriu.

Ședința aceasta s'a sfîrșit abia la orele 7 seara, când toți membrii sinodului s'au dus apoi la I. P. S. S. Metropolitul și l'au felicitat din incidentul sărbării zilei onomastice.

Joi, înainte de ameazi s'a ținut sedința a III-a. Cel mai însemnat punct din câte s'au desbătut în această ședință a fost augmentarea fondului de pensiune.

S'a hotărît anume, ca protopopii deficienți să capete la an pensiune 400 fl., viceprotopopii și administratorii protopopești 300 fl., ear' preoții 200, cari îi vor primi în cas de deficiență, sau după o servire coborîtă dela 50 de ani la 45 de ani. Isvoarele acestei augmentări vor fi de o parte taxele parochiilor, cari vor solvi tot atâta și la acest fond, ca și la exactorat, de altă parte de aci înainte fiecare persoană preoțească va fi obligată, ca la promovare să plătească o anumită sumă, așa d. e. la promovarea de administrator parochial în paroch 1 fl., la promovarea dintr'un oficiu mai slab într'unul mai bun 2 fl., la promovare întru vice-protopop 3 fl., întru protopop 4 fl., întru canonic și în general la ori-ce promoțiune de canonic 10 fl. și întru metropolit 200 fl. Asemenea se va mai augmenta și prin colecte caritative.

A 4-a ședință s'a ținut tot Joi, după ameazi. Intreagă această ședință s'a ocupat cu chestiuni pur administrative.

Vineri în 24 Noemvrie a avut loc ședința a V-a, în care s'a hotărît, că subvențiune dela stat pentru acoperirea salariului învățătorilor să nu fie ertat a să cere nicăiri de cât după încuviințarea Ordinariatului.

Urmează cel mai excelent și mai mult așteptat punct al programului: cestiunea ameliorării stării materiale a preoțimii, ultimul punct care mai era restant și nediscutat.

Comisiunea organisătoare cetește mai întâiu propunerile făcute prin sinoadele protopopești. Sunt foarte varii mijloacele acestea, toate conglăsuesc în aceea, ca ajutor dela stat respective congruă să nu se primească cu vătămarea autorității Ordinariatului, și multe Sinoade cer, ca cel-ce totuși ar cere și primi ajutor pe lângă condițiunile umilitoare din trecut să fie tras la cercetare disciplinară și chiar suspendat.

In ședința a VI-a se continuă raportul comisiunii organisătoare. Fiind vorbă de ajutorul de stat comisiunea propune, ca acela să nu se primească decât fără condițiunile din trecut, și preoții, cari îl vor primi fără de învoirea Ordinariatului, să fie disciplinați, ear' congrua încă să nu se primească, decât dacă aceea se va da cu înțelesul Ordinariatului.

Față cu această propunere, canonicul Dr. Bunea face alta, care s'a și primit apoi cu unanimitate. Negreșit că și d-sa a respins orice amestec al guvernului în afacerile bisericii greco-catolice.

Din România.

Deschiderea corpurilor legiuitoare. Luni a avut loc în București deschiderea Corpurilor legiuitoare. Acesteia i'a premers serviciu divin la Metropolie, la care au asistat toți ministrii, senatorii, deputații etc. După aceasta s'au întrunit cu toții în sala ședințelor adunării. La 12 ore au sosit și M. S. Regele și moștenitorul de tron, însoțiți de suita Lor. După cetirea Mesagiului de tron Regele a părăsit sala, ear' corpurile legiuitoare și-au început lucrările.

*

O faptă generoasă. D-na *Maria I. Dimitriu Teiuleanu* a donat școalei prefesionale de fete din Pitești o avere în preț de 400.000 lei, cu menirea ca să se facă un local de școală, să se creeze burse pentru eleve și să se dee zestre fetelor, pentru a-'și înființa ateliere.

*

Un tablou interesant. Dl V. A. Urechiă a însărcinat pe pictorul N. Grimani cu executarea unui tablou, care să aibă mărimea de 6 metri pătrați. Tabloul va înfățișa solemnitatea depunerii coroanei la columna lui Traian de către delegații români ai congresului orientaliștilor din acest an.

*

Manifestația studenților din Iași. In onoarea dlui ministru Baccelli, și ca un semn de recunoștință pentru căldura cu care au fost primiți din partea d-sale delegații români, studenții din Iași au organisat o mare festivitate, care a fost totodată și o manifestație de înfrățire între studenții români și italieni.

*

Falimente. Marea cassă de export din Brăila George Nicolopulo, cât și sucursala ei din Marsilia, au fost declarate în stare de faliment cu un pasiv de 3,600 000 lei. Falimentul acesta a produs o mare sdruncinare, fiindcă mai mulți comercianți din Brăila, Galați și București au fost creditorii acelei casse, cu mari sume de bani. Numai în portul Brăila cassa Nicolopulo are datorii de peste 300 mii lei.

Clerul român.

Atâta s'a vorbit și se vorbește despre importanța clerului român, încât obiectul acesta îl întâlnim aproape zilnic atât în presă cât și în conversațiuni. Totdeauna când aud cuvêntul: »clerul«, un ce respectuos îmi trece prin gând, căci respect și stimă ar trebui să se desvoalte acolo, unde clerul își desfășură activitatea sa.

Adeseori m'am cugetat asupra clerului nostru, și l'am studiat, însă pe lângă multe bune, trebue să mărturisim că afli și defecte la clerul român. Ba, Doamne iartă-ne, unor membri din cler, mai bine le-ar ședea să aparțină la ori-ce tagmă, numai la cea a clerului, nu.

Fost-au timpuri când la noi Românii, numai clerul era isvorul intelectual și moral, dela care se adăpa turma cea cuvêntătoare. Și pe atunci era bine așa, căci turma fiind foarte mărginită în înțelepciune, nici păstorul nu era necesar să fie răspânditor de mare și multă lumină. Era însă mai ales răspânditor de moralitate, și pe aceasta se basa reputațiunea clerului român.

Astăzi cu morala stăm cam rău, lasă că în multe locuri nici preotul nu propagă morală, dar' și unde o face aceasta, totuși multele lucruri imorale ce le aude și vede poporul dela alții, îl influințază mai duraver decât cele morale.

Un lucru are însă preotul modern să facă, cela-ce preotul din timpurile patriarchale nu făcea și nici nu putea să facă. Preotul de azi trebue să fie farul cultural în mijlocul poporului seu, dela care toți fiii sufletești să se lumineze și să se deștepte. Aceasta însă o poate face numai atunci, dacă el însuși și-a câștigat lumină, dacă el însuși își nutrește lumina câștigată, și nu o lasă prin negligență ca aceea încetul cu încetul să se stingă.

Dar' în punctul acesta al luminei nu stăm tocmai așa de bine. E știut adecă, că la noi o parte nu tocmai mică a clerului, se compune din așa ziși »moraliști«, cari au făcut cursul întemeiat anume pentru casuri excepționale. Acest curs de morală este o pedecă regresătoare pentru clerul român, căci până când oameni cu pregătiri minimale intră în cler, până atunci și cei cu pregătire normală sunt oare-cum puțin considerați.

Dacă întâlnești un preot român, nu știi este el preot cu studii teologice, ori este numai un preot de necesitate, căci din semnele externe nu poți afla așa ceva, fiindcă și moralistul poartă aceiași respectabilă uniformă ca și acel care ani mulți a studiat, până-ce s'a învrednicit să poarte acel costum preoțesc.

In timpul mai recent am cetit o energică și resolută păsire a unui fruntaș profesor de teologie de-ai nostri, în contra »cursului de morală«, care cu documente nerăsturnabile a arătat defectuositatea și *non sensul* cursului de morală. Acestuia i-a răspuns un protopop, căutând a susținea, că »morala« este un *malum necesarium*.

Nu pot accepta din principiu nici un motiv *pro* »morală«, căci ori-ce om neinteresat nu mai poate susținea astăzi o instituțiune, care în loc de progres înseamnă: regres. In timpurile vechi putea fi *malum necesarium*, astăzi însă este și rămâne numai *malum* și nici decât necesar. Și oare nu e timpul suprem ca și la noi întocmai ca la alte confesiuni, preotul să fie deplin cualificat după cerințele timpului în care trăim?

Dacă vezi d-ta un preot catolic, ori evang., ori reform., știi că acela e un om cu pregătiri superioare, și ca atare poate representa cu demnitate oficiul seu. Aceluia de sigur toți îi dau cinstea cuvenită, ear' la noi »Părinte« e și moralistul, »Părinte« e și cel care a făcut teologia, ba pe unele locuri auzi zicêndu-i-se: popo sau popă! Curat ca și când ai zice către un pârgariu: pârgariule ori ciurdariule!

Aceasta nu înseamnă cinste, când cinstești pe cineva și în special pe un preot, sigur nu-'l cinstești zicêndu-i în față: popă! ci: dle părinte ori dle preot! Astăzi tot nădrăgariul e domn, și este întitulat per domnule, numai preotului tot popă! i-se strigă ca și mai nainte, când popa se recruta dintre țeranii cari știau ceva carte.

Cu »morala« de astăzi tocmai acolo suntem ca mai nainte, căci se preoțesc oameni de aceia, cari nu pot impune poporului și prin urmare nici nu sunt stimați după-cum ar trebui să fie. Și să nu rîzi, iubit cetitor, când drept exemplu îți aduc următorul cas:

Intr'o comună românească—săsească, fiind lipsă de preot, a fost preoțit un moralist din comuna aceea, care fusese până atunci cantor la biserică. Ajuns preot, Sașii cari îl cunoșteau de mai nainte, întâlnindu-'l pe drum ori la poartă îi ziceau »bună ziua« și-'l întrebau: »ce mai faci, bade părinte«? (Mai nainte îi ziceau bade Ioane.)

Spuneți-'mi, vă rog, este aceasta spre cinstea noastră și a celor cari mai susțin că »morala« e un rău necesar? Un alt cas cunosc eară și, unde preotul ca fost țeran, s'a căsătorit a doaua-oară, mai târziu a devenit preot și a funcționat. Apoi câte casuri nu obvin, unde cutare parochie nu se poate întregi cu candidat cualificat, fiind-că s'a îndrăgit de vre-un »candidat de morală«, care le promite ceriu și pământul și față de care poporul este mai accesibil, fiind-că se sloboade la tocmeli cu ei.

Dacă aceasta așa a fost până acum, trebue să se curme pe viitor și organele superioare ale bisericilor surori române, trebue să tragă dungă peste socoteala cu morala. Parochiile mici și misere să se afilieze, căci astăzi preotul nu este așa de ocupat pentru-ca să nu poată sevîrși funcțiunile și într'o filie ori chiar în două, căci trebuințele creștinilor, după-cum se observă, sunt pe zi ce merge mai puține. Ear' dacă nu se vor afilia, pentru-ce să nu fie de o cualificație preotul din o comună mică cu cel din una mare, căci astăzi după-ce am primit *donul danaic* (salarisarea de stat) și preotul din parochia mică va fi rebonificat prin salarisare.

Să nu creadă cineva că prin aceasta mă descarc cu indivie asupra moraliștilor, cunosc și eu moraliști cari corăspund chiemării lor, au și studii considerabile, cunosc și absolvenți de teologie cari nu se pot compara cu un moralist harnic, instituțiunea »moralei« însă ca atare, astăzi nu mai are sens, căci ea este ușa prin care se strecoară semidocți și mediocrități în cler, ear' aceasta deroagă tagmei întregi clericale. Eată pentru-ce m'am încumetat a publica acest articol, dorind ca el să afle răsunet la locurile competente.

Eclesiastul.

„Asociațiunea.“

Concurs literar.

Se publică concurs pentru un premiu de 30 coroane de fiecare coală de tipar (8⁰ mic), care se va decerne celor mai bune scrieri pentru usul poporului, cu preferință celor de cuprins religios-moral, ori din domeniul istoriei, economiei și al dreptului.

Singuraticele scrieri, având să formeze părți din »Biblioteca poporală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, nu vor putea trece peste extensiunea de 4—5 coale de tipar.

Lucrări deja tipărite în limba română nu se admit la concurs; se pot premia însă și traduceri libere din literatura străină, dacă vor fi lucrate conform trebuințelor poporului român.

Manuscriptele se vor adresa Presidiului Asociațiunii (Sibiiu, strada Morii nr. 8.) până la 31 Maiu 1900 st. n. și se vor scrie în caiete de format 4⁰, pe o singură față a foilor.

Decernerea premiilor se va face prin comitetul central al Asociațiunii, după ascultarea raportului comisiunii censuratoare ce va alege, și se vor plăti îndată după tipărirea scrierilor premiate.

Lucrările ce se vor premia, vor fi tipărite pe spesele Asociațiunii în 2000 exemplare și se vor încorpora Bibliotecii poporale a »Asociațiunii«.

Dreptul de proprietate al eventualelor edițiuni ulterioare este al autorului.

La cas dacă între lucrările ce vor întra la concurs, se vor găsi mai multe scrieri corespunzătoare scopului avut în vedere, »Asociațiunea« își reservă dreptul a le premia și tipări în decursul anilor viitori, tot sub condițiunile arătate.

Din sedința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută în Sibiiu la 2 Noemvrie 1899.

Dr. Il. Puşcariu,
vicepreședinte.

Dr. C. Diaconovich.

CORESPONDENȚA

Vinerea, 29 Nov. n. 1899.

Onorată Redacțiune!

Credeam, că spre îndreptarea lucrurilor din comuna noastră, va fi deajuns cu cele-ce s'au publicat. Dar' neputând resista stăruințelor mai multor ce sufer din causa acestor lucruri întristătoare, Vă rog a mai da loc următoarelor.

E foarte dureros lucru, că astfel de rele ca cele arătate în numĕrul trecut al foii ce redactați, există într'o comună cu împrejurări promițĕtoare ca a noastră, dela ai cărei locuitori se așteaptă mai mult. Dar' e cu mult mai dureros, că nu s'a făcut nimic spre îndreptarea lor, de atâta timp de când există. E drept că s'au făcut unele încercări în privința aceasta, prin oameni de-ai comunei, cari încercări au costat sute de floreni pe comună; însă tot ce s'a făcut în privința aceasta, nu s'a făcut cu scopul de a se isprăvi ceva, ci a fost o simplă prefacere, pentru-ca să astupe gurile oamenilor. Și e foarte trist când oamenii vĕd astfel de lucruri din partea conducĕtorilor lor.

Aici apoi numai partida e causa și rĕutatea unora îndreptată directe în contra intereselor comunei.

Așa d. e. cele 18.000 fl. cari se află împrăștiați între particulari, câtă amărîciune a făcut și face bietului popor! Căci pe lângă aceea, că se vorbește că nu se mai pot încassa, în anul acesta a trebuit să ni-să vêndă o parte din pădure în preț de 5300 fl. pentru-ca să se plătească restanța de dare de 6000, zis șase mii floreni, după acest capital.

Eată dar' la ce ajunge poporul din renitența și indiferentismul conducĕtorilor lor!

Să plătești și dare și încă în sumă mare pentru un capital ce nu'l ai?!

Deci nu e justă indignarea poporului?

Și de ce se vorbește că această sumă nu mai există, nu să poate încassa? Și aici e buba cea mare! E drept, că o parte

---

vĕzui pe un arbore o presură. Inima începu să-mi bată cu putere și strigai:

— Albăstrică! Albăstrică! așa cum striga biata mea soră. Păsărica veni și se așează pe degetul pe care îl întinsesem. Incepui s'o sărut și o udam cu lacrimi... Păsărica sburâ apoi pe coroanele cari erau puse pe crucea morminteului surorei mele; pare că zicea că era tot a moartei!...

De câte-ori mĕ duceam la cimiter, vedeam pe Albăstrica aproape de morminteul stăpânii sale. Ziua cânta pe cruce și seara dormia în florile pe cari le duceam pe mormînt în fiecare zi. Acum câteva zile, o găsii moartă de ger pe mormînt. Nu voise să părăsească pe stăpâna ei.

Băiatul isprăvi de spus trista istorie tocmai când ajunserăm la trăsura care-l aștepta. In momentul când să ne despărțim, îmi zise trist:

— Acum știi de ce iubesc păsărelele!

CÂNTEC.

Auzi acum tăcere
In inima pădurii:
Ca mâne-aici vor bate
Lovirile securii

Ear' cuibul poesiei
Cu ramura căzênd,
O să-'l îngroape plugul
Și-o putrezi 'n curênd.

Arșită 'n loc de umbră
Va fi aici ca mâne;
Drept șoapte și repaos:
Nĕcazul pentru pâne!

V. Podeanu.

din debitori nu mai există azi. O altă parte să vorbește, că să află dați la astfel de nume, cari nu să află în comuna noastră, dar' nici acele nume de loc nu figurează. O altă parte însă se află dați la oameni, a căror rămășiță sunt fruntași de ai comunei de azi.

Prin urmare lucrul neincassabilității e explicabil.

S'a recercat primpretorul nostru în rînduri ca să aducă în ordine cassa comunei noastre, dar' înzadar. (Ispravnicul în ale alegerilor municipale — de altcum vestit — pentru-ce nu a satisfăcut dorinței exprimată de representanța comunală? Va avea și aceasta îndreptățirea și motivul seu!) Se vorbește că o parte din rămășițele debitorilor ar fi solvit suma datorită advocatului de odinioară.

Aceasta încă e o causă a stagnării acestei afaceri.

Acum lucrul s'a descoperit la comitat, de unde apoi s'a trimis revisorul suprem, care luând actele la el, a promis că va satisface comunei. (Să nu aibă administrația comitatului destulă putere a clarifica împrejurările întortochiate ale comunei?)

La casul că nu se va satisface nici acum o parte din locuitori vorbesc, că duc lucrul până la ministru, unde trebue că se află dreptatea.

Sincerul.

Intêmplările Septêmânei

Din Constantinopol vine știrea, că contra Sultanului s'a făcut o conspirație din partea a trei funcționari superiori de stat, în înțelegere cu moștenitorul de tron. Conspirația a avut de scop detronarea Sultanului. Aflându-se despre aceasta, ei au fost judecați la deportare pe viață. Când corabia care avea să-'i ducă a eșit din golf, a răsturnat un caic, în urma căreia cele 12 persoane ce se aflau într'însul s'au înecat. Agitația în Constantinopol e foarte mare, deoare-ce s'au mai făcut încă alte 52 deținori.

*

Comitetul Asociațiunii Naționale din Arad a ținut Marți în 28 Nov. n. o ședință. Ca membru pe vieață s'a înscris cu acea ocasiune și dl V. Pap, adv. în Aradul-nou, solvind suma de 40 fl. Societatea »Progresul« a meseriașilor români, din motiv că de mai mulți ani încă n'au primit întărirea statutelor, și-a depus averea ca fond la dispoziția Asociațiunii. In urmă s'a hotărît, ca în fiecare Duminecă din timpul iernii să se țină câte o conferență. Prima va fi ținută de dl R. Ciorogariu, profesor seminarial, Duminecă în 3 Dec. n. a. c.

*

In fine s'a statorit definitiv, de către un comisar ministerial, suma furată de Krivány. Aceea se urcă la 1,500.000 coroane.

Pacea Lumii

Rêsboiul din Transvaal.

Londra, 23 Nov. n. In urma unei ordinațiuni a ministrului englez de rêsboiu, până în 11 Dec. n. trebue să mobiliseze încă 8 batalioane. Generalul Gatacre cu 4000 de oameni și generalul French cu 3000 se vor întâlni la Capstadt, unde vor ataca pe Buri.

Londra, 24 Nov. n. Generalul Methuen a telegrafat, că la Belmont au avut o învingere strălucită asupra Burilor. Perderile Englezilor în acea luptă au fost: 58 morți, 149 răniți și 18 prisoneri; ale Burilor sunt mai mari.

Londra, 25 Nov. n. Lângă Willowgrange, aproape de Estcourt, s'a dat o luptă mai mare între Buri și Englezi. Burii au silit pe Englezi să se retragă. Cu toate acestea perderea lor n'a fost decât 3 morți și 4 răniți.

Londra, 25 Nov. n. Se zice că câte 20 de feciori din fiecare companie a Burilor au porunca ca ei să puște numai asupra oficerilor și suboficerilor.

Londra, 26 Nov. n. La Kolenso Englezii au avut 4 morți și 50 răniți. Burii s'au retras.

Londra, 27 Nov. n. In lupta dată lângă Graspan au căzut 198 Englezi.

Colonia, 28 Nov. n. Toate podurile și drumurile au fost stricate de Buri, așa că trupele engleze nu pot deloc să înainteze. Din această causă în tabăra engleză agitația e foarte mare. Popoarele din Cap așteaptă numai un semn pentru-ca să se rêscoale și ele.

NOUTĂȚI

Viriliști români în Orăștie pe 1900 sunt următorii: »Ardeleana« cu 4015 fl. 4 cr., Dr. A. Munteanu cu 532 fl. 63 cr., Dr. I. Mihu cu 531 fl. 80 cr., N. Vlad cu 420 fl. 48 cr., Aurel P. Barcianu cu 274 fl. 2 cr.

*

Prapor confiscat. Credincioșii bisericii gr.-or. din Poiana, la ziua Inălțării Domnului din acest an, ieșind în procesiune, au avut în fruntea lor un prapor al bisericii cu chipul Maicei Domnului și cu colori naționale. O patrulă de gendarmi, vêzênd praporul au voit să-'l iee, sub cuvênt că el e un steag al regatului României, dar' credincioșii odată cu capul nu l'au lăsat. Făcêndu-se artêare la pretura din Mercuria despre aceasta, aceea a adus zilele trecute sentență contra lui Dumitru Maniuțiu, care a dus praporul, pedepsindu-'l cu bani și închisoare, ear' praporul l'a declarat de confiscat. Contra acestei judecăți s'a făcut recurs în numele bisericii de acolo din partea dlui Dr. Liviu Leményi, adv. în Sibiiu.

*

Adunarea generală a universității săsești din Sibiiu este convocată pe 12 Dec. n. a. c.

*

Lipsă de oficeri. Este știut, că până acum oficeri au putut devenì numai aceia, cari au absolvat vre-o școală de cadeți sau au făcut un an ca voluntari. Acum s'a dat un ordin de către ministrul de rêsboiu, în urma căruia toți cei-ce ar voì să devie oficeri, dacă aceia întrunesc recerințele morale și corporale și depun examenul de cadeți, pot întra îndată în serviciu.

*

Comoară desgropată. In Palatca (Ardeal) niște țerani români săpând în grădină o groapă, spre a face adăpost de earnă pentru 2 vaci, au găsit o comoară de mare preț. Sunt bani cu inscripția regelui Mathias 1619, și a lui Sigismund al treilea, 1626, 1627. Pe lângă bani mai sunt 10 păhare de argint, cam de câte $^1/_2$ litră, 2 păhare aurite tot așa de mari, un brâu frumos lucrat filigran în argint și aur. Toată comoara e în greutate de 23 chilograme.

*

Mină de aur. Pe moșia Negulești, jud. Neamțu (România), după-cum scrie »Drapelul«, s'a aflat o bogată mină de aur.

*

Un bust al lui Socrate, s'a aflat de curênd în Roma, în urma unor săpături. Bustul e de marmoră și e de mare preț.

*

Copilul regimentului. Regimentul de inf. nr. 76 din Esztergom, a făcut nu de mult niște exerciții prin comitatul Bars. După câteva zile de exerciții s'a reîntors spre casă. In drum au dat peste un copil ca de vre-o 8 ani, care nu se lăsa deloc de ei, ci în continuu îi urmăria. Dacă soldații se puneau undeva la mâncare, copilul încă îi aștepta, și le cerea să-'i dee și lui câte ceva fiind flămênd. In cele din urmă soldații vêzênd că el nu voește de loc să se despartă de ei, l'au întrebat că cine e? ear' sêrmanul copil li-a spus că el nu știe cum se numește, căci a fost foarte mic când niște comediași l'au furat dela părinți și l'au dus cu ei, bătêndu-'l crâncen pentru-ca să învețe a se produce și el înaintea publicului. Acum însă a scăpat cum a putut și deci îi e frică ca să nu-'l prindă eară. Și așa i-a rugat ca să-'l ducă cu ei, căci apoi când va fi mare și el se va face soldat. Despre acest lucru îndată a aflat și corpul oficeresc, cărora li-s'a făcut milă de el și așa l'au dus cu ei la Esztergom, unde l'au îmbrăcat bine și i-au dat de mâncare, înscriindu-'l și la școală, pe spesele lor. Cuartiru și viptul îl are dela oficeri.

*

Ne omoară cu dragostea! Cetim în »Patria«: De o săptămână încoace ne trezim aproape zilnic în localul redacțional cu visite din partea polițiștilor și detectivilor domnului Wiedmann. Dacă îi întrebi de sănătate, îți rêspund, că doresc să vadă pe frații Branisce. Dragostea lor față de cei dorîți este atât de misterioasă, încât chiar seara pe la orele 8 și 9 abat pe la localul redacțional. Deunăzi a fost interogat, spre surprinderea concăsenilor, întreg personalul de servitori și servitoare a casei mediculul Dr. Ziembicki, în care se află localul redacțional, deasemenea și toți vecinii din apropiere, despre existența dlor Branisce. Intrebările adresate de detectivi servitorilor, au fost cam următoarele: Cum arată dnii Branisce? Nu este cumva o eșire subterană pe sub casă? Cu ce se hrănesc frații Branisce în tortul lor?! etc. etc. In fine a primit întreaga servitorime din partea hutanului fără braț stricta poruncă, ca să denunțe magistratului ori-și-ce mișcare suspectă.

Ar face mai bine dnii dela magistrat, să se ocupe mai mult cu siguranța orașului și să nu umble după potcoave de cai morți.

*

Pensionări cu duiumul în armată. Ziarul »Tagespost« din Graz scrie, că din prilegiul urcării lefilor oficerești, care se va începe, cum se știe, dela 1 Ianuarie 1900, ministrul comun de rêsboiu a dat ordin, ca toți acei oficeri și oficianți militari, cari în decursul anului curent împlinesc 40 de ani de serviciu sau au ajuns la vîrsta de 66 ani, să ceară pensionarea. Așadar' cheltuelile cu armata se vor urca foarte mult.

*

Pentru 7 fl. Zilele din urmă a sosit în Budapesta un muncitor, anume Kovács István, care cu toate-că a bătut din ușe în ușe pentru a primì de lucru, totuși n'a aflat nicăiri pânea de toate zilele. Mâhnit de aceasta, a început a se da beției cu puținii cruceri ce-'i avea. Așa umblând din cârcimă în cârcimă, s'a întâlnit într'o stradă cu alt muncitor, tot fără lucru. Indată s'au făcut prieteni și s'a dus la preumblare către țêrmurii Dunării. Mergênd ei pe drum vorbind despre una și alta, cel din urmă s'a împedecat de o batistă pe care ridicându-o, a aflat înodați într'un corn 7 fl. Bucuria li-a fost nespus de mare. Dar' nu s'au putut înțelege ca să-'i împartă, căci cel-ce i-a găsit n'a voit să dee nimic celuialalt. Din această causă Kovács s'a mâniat, și când prietenul seu s'a plecat spre a bea apă, el i-a tras batista din buzunar ear' pe tovarêșul seu l'a împins în Dunăre, unde s'a înecat. Dar' n'a avut noroc de bani, căci îl mustra conștiința și încă în acea zi s'a dus la poliție și a înștiințat casul, în urma căruia a fost deținut.

*

Două surori moarte de foame. In Jicin trăiau de mulți ani două surori, Iosefa și Ana S., cari odată și-au avut casa proprie. După-ce și-au vêndut-o au închiriat laolaltă o altă casă. In 15 Nov. n. a. c. un epistoler a observat că una dintre ele, și anume Ana, e foarte slabă, despre ce a înștiințat și poliția. A doua zi, când un agent s'a dus la locuința lor, a aflat ușa încuiată. El însă a stricat-o și a întrat la ele. Care nu-'i fu mirarea, când le găsì pe amêndouă culcate jos. Iosefa era deja moartă, ear' Ana abia mai putea rêsufla. După cercetarea medicilor s'a constatat, că cea dintâiu a murit de foame, ear' a doua tot din acea pricină a slăbit așa de mult. Dusă la spital, că doar' se va reînsănătoșa, ea a murit încă pe drum. Amêndouă au fost trecut vîrsta de 70 ani. Că din ce motiv au răbdat foame, nime nu știe, căci bani aveau, deoare-ce rudeniile lor totdeauna le spriginea și afară de aceasta s'au aflat și 3300 fl. în urma lor.

*

Ultimul sărut. In locuința actriței Marie Bárkány din Berlin s'a petrecut un cas foarte tragic. Cumnatul ei, profesorul Weile din Livorno, a venit dimpreună cu soția sa și o copilă de 10 ani în visită la dînsa. Intr'o zi după-ce tatăl copilei a ieșit din casă, mica copiliță a fugit după el și a strigat: »Tată, uită-te încă odată înapoi, căci voesc să-'ți mai dau un sărut«. Tatăl s'a și întors, dar' în acel moment a picat mort la pământ.

*

Mare foc în Galați (România). Bazinul docurilor din Galați a luat Vinerea trecută foc, care ca fulgerul s'a extins și peste depositele de lemne, cărbuni și cherestrele, arzênd 1000 vagoane de lemne, peste 500 vagoane cărbuni deoparte, ear' de alta 300 metri cărbuni, precum și marile cherestrele. Paguba se urcă aproape la 2 milioane lei. Toate acestea au fost asigurate.

*

Furturi. Din Viena se scrie, că într'un birt de-acolo a fost deținut de către un polițist un tinêr cam de vre-o 18 ani, fiindu-'i suspect în urma cheltuelilor ce le făcea. Dus la poliție s'au aflat la el 300 fl., 3 hârtii de valoare de câte 100 fl. și un revolver. Imbrăcămintea lui a fost foarte elegantă. S'a constatat, că el se numește Karl Allmayer cav. de Allstein și e învățăcel la un aurar. In urma cercetărilor făcute că în ce chip a ajuns la atâția bani, s'a aflat că el sta în prietenie cu un alt învățăcel de comerciant, Heinrich Hasse și cu fratele acestuia Moritz, cari de 3 ani încoace mereu furau bani dela buna lor și-'i împărțiau. Suma furată se urcă la 7000 fl.

*

La 25 de ani închisoare a fost judecat soldatul de tren Volponi din Neapol, fiindcă a dat sublocotenentului seu o palmă.

*

Furt împreunat cu omor. Pe când locuitorul Nika Nikolics din Ciacova, l. Timișoara, se afla în hotel la o petrecere, niște hoți i-au călcat casa căutând prin toate dulapurile după bani. Dar' n'au aflat decât 50 fl. De nêcaz au omorît pe un biet bătrân, care durmia fără a se fi trezit când ei au întrat la el.

*

Cu copilul la moarte. In 18 Nov. n. a. c. o femeie din St.-Ioachimsthal, cu numele de Catarina Lorenz, și-a legat cu o funie copilul de 9 luni ce-'l avea pe lângă sine, și dimineața, după-ce bărbatul s'a dus deacasă, ea și-a luat drumul spre un lac ce se afla în apropiere, și s'a aruncat în el, înecându-se dimpreună cu micul și nevinovatul copilaș. Causa sinuciderii nu se știe.

*

Stăpân în casa altuia. Doi indivizi necunoscuți s'au furișat ziua în casa unui muncitor din Viena, pentru a-'l jefui. Dar' ca să nu fie bănuiți că ei sunt hoți, de cumva vor fi vêzuți de vre-un vecin, au deschis o fereastră, deoparte pentru-ca să poată fugì prin ea, ear' de altă parte pentru-ca vecinii să creadă că ei sunt noii locuitori ai casei. Căutând astfel după bani, un vecin i-a vêzut prin fereastră și îndată a bănuit că sunt hoți. Ei au observat aceasta, și pentru-ca să amăgească pe vecin, s'au dus la fereastră și au dat bună ziua, foarte liniștiți. Vecinul însă îndată a făcut larmă și ei au fost prinși.

*

Un oficiu de postă jefuit. In oficiul postal din Abauj au întrat zilele trecute niște hoți, cari desfăcênd sicriul dela masa de scris, au furat 140 fl. De însemnat e, că postărița se afla în acea odaie culcată pe un pat, dar' n'a auzit nimic. Hoții au luat chiar și un revolver ce era acățat într'un cuiu lângă patul unde durmia ea.

*

Hoți de cai. Niște Țigani au furat Duminecă noaptea de pe hotarul Beriiului 13 cai. Gendarmeria înștiințată despre aceasta i-a urmărit și la Turda au dat peste femeile Țiganilor cari aveau caii prinși la căruțe, dar' de urma hoților nici pomană. Femeile dimpreună cu caii furați au fost aduși la Orăștie, ear' de aici la Deva.

*

Sinucidere înfiorătoare. Servitoarea dela un birt din Berlin s'a sinucis într'un mod foarte înfiorător. Desbrăcându-se până la cămașe, a luat petroleu și turnându-'l pe ea i-a dat foc, murind astfel între cele mai grozave chinuri ale flacărilor.

*

Furt într'un cupeu. Din Lemberg se scrie: Milionarul Landau călătorind pe tren spre Warschau a fost atacat în cupeu de niște hoți, cari l'au jefuit de briliantele ce le avea în preț de 100.000 ruble, precum și de banii gata și mai multe cambii ce avea la sine.

*

Din dramele amorului. Invățătoarea de limba franceză din Budapesta, Valentine Jacquenant, s'a sinucis. Ea a venit în Budapesta nainte de aceasta cu 13 ani. Acolo a făcut cunoștința unui student, pe care l'a susținut cu banii proprii la studiu, căci acesta îi promise, că după-ce va ocupa vre-un post, va lua-o în căsătorie, dar' terminându-'și studiile n'a voit să mai știe nimic de ea. Invățătoarea în desperarea ei a luat un revolver și s'a împușcat.

*

Despre o cununie rară se scrie din Posen. In biserica de-acolo s'a sêvîrșit o căsătorie între doi bătrâni, mirele fiind de 78 ani, ear' mireasa de 62. Și se zice că ei s'au căsătorit numai din curată dragoste.

*

Pentru o femee. Din Neapol se scrie: Fostul ministru italian de justiție, dl Calenda di Tarani, de present procuror suprem, nu de mult s'a căsătorit pentru a doua-oară, luând de nevastă o damă de 20 de ani. Fiiul lui, care e profesor de universitate, nu s'a învoit deloc la această căsătorie a părintelui seu, fiindcă și el sta în relațiuni bune cu fiitoarea sa mamă. Tatăl și fiiul locuiau împreună. După cununie însă bătrânul a voit să alunge dela casă pe fiiul seu, promițêndu-'i 3000 de lire ajutor pe an. Dar' el n'a voit să audă nimic despre aceasta. De atunci ei în continuu se stădiau. Odată tatăl a încuiat poarta palatului două zile, nelăsându-'și fiiul înlăuntru. In tot acest timp el n'a mâncat nici n'a beut nimic, ci a stat tot înaintea porții. Inzadar s'au străduit vecinii ca să facă pace între ei. In cele din urmă bătrânul s'a dus la judecătorie și a spus casul cu fiiul seu. Judecătoria i-a făcut apoi cunoscut, că să nu se mai apropie de casa părintească. Dar' n'a folosit nimic, căci profesorul tot s'a dus. Atunci tatăl l'a încuiat într'o odaie 2 zile. După aceea l'a eliberat și s'a dus de nou la judecătorie să-'l pîrască, încuind totodată și poarta palatului. Dar' fiiul seu ziua-noaptea nu se mișcă dinaintea porții, ci cum i-se dă ocasie, cum se furișează înlăuntru.

*

O țeară cu 60 locuitori. La o distanță de 5 miluri de Sardinia, se află o insulă, care se numește Tavolora. Teritorul ei e de 8 chlm. pătrați și numĕrul locuitorilor se urcă numai la 60, cari tot la șase ani își aleg un președinte și un senat compus din 6 membri. Drept de vot au și femeile.

Domnii abonenți, cari au fost provocați pentru a-'și achita abonamentul pe anul de față, sunt din nou rugați, ca să binevoească a ni-'l trimite.

Cum a întrat ciobanul în raiu.

Intr'o zi călătorind Christos pe pământ cu S.-Petru, aflară lângă un munte o colibă. Aceasta era a unor păcurari ori ciobani. Ciobanul a primit cu bucurie pe sfinții călători și i-au ospătat cu ce au avut mai bun la casa lor. Dimineața a întrebat Christos pe păstoriță că ce ar dorì în lume? — Ah! numai de m'așì putea duce în raiu, alta nu doresc nimic, zise păstorița. — Pentru aceasta nu fii supărată, zise Petru, o muiere bună ca d-ta trebue sĕ meargă în raiu. Ciobanul zise că el are patru dorințe: 1. că dacă se va suì cineva în pĕrul care e în dosul casei sale, sĕ nu se poată coborì fără voia lui; 2. că dacă cineva se va pune sĕ șadă pe scăunelul, pe care șede el când mulge oile, sĕ nu se poată scula de pe el până când nu-'i va zice el; 3. că dacă va lua cineva în mână măciuca ori bățul lui păstoresc, sĕ-'l bată până atunci, până când îi va zice el sĕ încete. Auzind Sf.-Petru aceste zise: »gândește-te bine ce dorești, tu ți-ai uitat de suflet«. Ciobanul n'a ascultat acestea, ci spuse și a 4-a dorință; că dacă va cânta cu fluerul lui cel de stejar sĕ i-se deschidă toate ușile și sĕ poată întra ori-unde. Mântuitorul a zis că i-le va împlinì toate.

După acestea Isus și Petru se depărtară. Ciobanul trăia în pace și fericit cu soția sa. Odată numai sosi la ei jupâneasa Moarte' zicêndu-le că sĕ o urmeze în cealaltă lume. — Mai așteaptă puțin sĕ-'mi caut fluerul, până atunci du-te și-'ți ia câteva pere din pĕrul meu, căci sunt bune de minune. Moartea asculta și se suì în pĕr, dar' nu s'a mai putut coborì. Pĕcurarul se uita la ea și rîdea. Moartea l'a rugat sĕ o sloboadă. — Bine, zise pĕcurarul, te las sĕ te cobori, dacă îmi vei jura că în 20 de ani nu vei mai venì la mine. Trecêndu 20 de ani, lelea Moarte ear' a venit — Așteaptă încă puțin, sĕ-'mi iau rĕmas bun dela muiere, până atunci șezi pe scăunelul acesta, că vei fi ostenită. Moartea se puse sĕ șadă, dar' cât de mare i-a fost mirarea, când a aflat că nu se mai poate scula de pe scaun. Atunci ear' s'a rugat de păstor, care a iertat-o sĕ se ridice de pe scaun numai după-ce s'a jurat că în 20 de ani nu va venì mai mult la casa lui. După 20 de ani venì dracul la pĕcurar și a voit sĕ-'l ducă cu de-a sila. — Mai încet, fĕrtate, zise păstorul, dacă ești tu așa mare voinic, sĕ te vĕd poți învîrti în mână măciuca mea. Abia a luat dracul măciuca în mână și aceasta a început a-'l îmblătì bine, bietul drac striga și se văicăra, căci măciuca era ferecată și-'l bătea tare. In urmă ne mai putêndu suferì bătaia zise către pĕcurar sĕ-'l lase în pace, că în vecii vecilor nu va mai venì la el. Pĕcurarul l'a lăsat. In urma urmelor a venit îngerul păzitor al pĕcurarului. Acum n'a avut ce face, a trebuit sĕ meargă. Îngerul îl duse până la porțile iadului. Acestea erau deschise și un drac sta răzimat de ele. Acesta era chiar dracul pe care-'l bătuse măciuca pĕcurarului. Cât ce zărì pe cioban, îl cunoscù, deci îndată fugì în lăuntru și încuie porțile iadului ca sĕ nu între ciobanul acolo. De aci îl duse îngerul până la porțile raiului, dar' S.-Petru n'a voit sĕ-'l lase sĕ între. Atunci pĕcurarul își lua fluerul și începù a cânta așa de cu drag, cât porțile raiului s'au deschis îndată și întră în raiu.

Mulțumită publică.

Dela petrecerea împreunată cu dans, aranjiată în favorul bisericii noastre gr.-cat. din Hunedoara la 25 Noemvrie st. n. a. c. au incurs din suprasolviri dela: Nicolae Vinolea 30 cr., George Milos 80 cr., Evuța Nandra 30 cr., Sofia Lazăr 20 cr., Jeszkel István 30 cr., Ianes Vlad 80 cr., Markgraf József 40 cr., Kovaltsik Simon 40 cr., Cziczeh 30 cr., Balint Aron 80 cr., Iulius Murĕșan 40 cr., Teofil Tulea 90 cr., Schmidt Ferencz 80 cr., Florea Simon 40 cr., Schuster Albert 40 cr., Lenaszi József 40 cr., Haker Márton 80 cr., George Danilă 30 cr., Nicolae Muntean 30 cr., Krisztian Rudolf 40 cr., Nițu Dima 40 cr., Ioan Muntean Dêncu 60 cr., Dr. Dragici 40 cr., Csolnokosy Daniel 40 cr., Laurențiu Berzan 30 cr. și Nicolae Macrea 40 cr.

Eară prin oferte benevole au contribuit dnii: Nicolae Dima 2 fl., Petru Moisin 1 fl., Pohl Lajos 1 fl. 20 cr. și George Boieți a Satuți 1 fl.

Pentru aceea ne ținem de datorință plăcută a aduce și pe această cale mulțumita noastră ferbinte tuturor marinimoșilor contribuitori.

Hunedoara, în 29 Noemvrie 1899.

Curatoratul.

FEL DE FEL

Un oaspe. Un Neamț călătorind pe jos, ajunse într'un sat românesc, unde se hotărî a rĕmânea până a doua zi, deși nu știa nici o vorbă românească. El trase la o moară, unde fu primit cu multă bunăvoință, mai ales de femeea morarului. Ea puse masa ca sĕ mânânce împreună cu noul oaspe, care, decum întrase în moară, pusese ochii pe morăreasă, căci era frumușică. La masă Neamțul începù a o călca pe picior, rĕspunzêndu-'i și ea tot prin călcări de picior, precum doria inima Neamțului. Bărbatul observa aceasta și zise femeii sale:

— Mi-se pare că Neamțul te calcă pe picior.

— Așa mi-se pare, rĕspunse femeea.

— Dar' bine, nu-'i zici nimic? o întreabă el.

— Zi-'i și tu, dacă știi nemțește, căci eu nu știu, rĕspunse ea.

Bărbatul îi zise, dar' nu nemțește, căci nici el nu știa, ci în limba universală: rĕsucindu-'l de pĕr.

*

Doi călători trecură într'o zi pe lângă o cârcimă, pe a cărei tablă cetiră următoarea tarifă:

Nutrețul pe o zi pentru caii cu coada întreagă este 70 cr., ear' pentru cei cu coada tăiată numai 50 cr.

Ce însemnează oare aceasta? își ziseră ei și-'și băteau capul ca sĕ afle pentru-ce nutrețul pentru caii cu coada întreagă e mai scump ca pentru cei cu ea tăiată. Dar' n'au putut afla. Atunci trecù un țeran pe-acolo, care întrebat fiind, li-a zis:

— Calul cu coada întreagă, putênd sĕ se apere de muște, mâncă liniștit, prin urmare: mâncă mai mult; de aceea și nutrețul e mai scump; ear' calul cu coada tăiată, neavênd cu ce sĕ se apere bine de muște, este silit sĕ bată din picioare, sĕ se frece cu botul, din care causă perde timp și așa mâncă mai puțin, și astfel și nutrețul e mai lesne.

*

Caracterul judecat după-cum rîde cineva:

Un caraghios a făcut următoarele observări pe care le arĕtăm pentru-că dacă nu altceva, dar' vor face pe cetitori sĕ rîdă.

Persoanele ce rîd în *A* sunt sincere, leale, vesele; și câte odată de caracter schimbăcios.

Rîd în *E* flegmaticii și melancolicii.

Rîsul în *I* e propriu copiilor, persoanelor bune, timide, nedecise.

Rîsul în *O* indică generositate și ardoare.

Păziți-vĕ de cei care rîd în *U:* sunt misantropi.

AMICIȚIE — DISTRACȚIE

Anicuței. Ce dulce, ce dulce e sincera iubire, amorul este vieața al vieții nemurire! ***Licu.***

Argus. Ca sĕ iubești pe un bărbat de ani de zile și totuși sĕ nu-'i admiți o rugare? E prea mult! M'ai așteptat?... N'am venit... dar' știi motivul?... O! și totuși e ceva mare, ceva sfânt și nemărginit amorul unei femei... Viitorul meu îl va susținea reamintirile orelor petrecute cu Tine, cari au devenit neuitabile pentru mine. ***Alegra.***

Lui Ghiță. Tare ești adâncit în valurile vieții, încât de timp îndelungat nu mai areți semn de vieață. Cât te știam de... prompt, de... cavaler, de... fidel, ear' acum... nimic. Nu cumva vre-o... zină... ți-a încurcat ițele? Spune, ce taci... ca om pățit îți voiu putea fi de folos poate la descurcarea ițelor. Sĕ te vĕd deci! ***Culiță.***

Deslegarea Ghîciturii din Nr. 46.

Marca postală.

Au ghîcit dnii: Aureliu Pop, George Avram, Isidor Oprușan, și Simion Popoviciu.

Premiul l'a câștigat dl Isidor Oprușa n.

POSTA REDACȚIEI.

Dlor *A. H.* și *I. I.* în *V.* Conform prescriselor legii de presă, dorinței D.-Voastre nu putem satisface. Calea e deschisă! — Regretăm.

Dlui *N. B.* în *B.* Ghîcitura Dv. e bine făcută, dar' e prea cunoscută.

Redactor responsabil: **Petru P. Barițiu**

Sz. 3639—1899 tkv. (621) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A hátszegi kir. jbiróság mint telekkvi hatóság Báj Leszkucz kernyesdi lakos Dr Suciu Gábor ügyvéd által képviselt végrehajtatónak Demján Ioszif özv. kernyesdi lakós végrehajtást szenvedő elleni ügyében közhirré teszi, hogy végrehajtatónak 25 frt tőke, ennek 1891 évi május hó 21. napjától járó 6% kamatai 8 frt 20 kr. eddigi megállapitott per és végrehajtási valamint a jelenlegi 8 frt 65 kr. és a még felmerülendő költségek iránti ugy a csatlakozottnak ezennel kimondott m. kir. államkincstárnak a C. 1. sz. bekeblezett 12 frt s jár. iránti követelésének kielégitése végett Demján Iosif özv. végrehajtást szenvedőnek és Demján Petru (Vinczán), mint tulajdonos társnak a dévai kir. törvényszék hátszegi kir. jbiróság területéhez tartozó Kernysd községi 47 sz. tjkvben A † 1—6 8—10 rdsz. a felvett ingatlanaikat egészben és az A † 7 rdsz. a felvett ingatlanból végrehajtást szenvedőnek felerész jutalékát rendszámonkénti részletekben az egyidejüleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 1328 frt 50 kr. tevő kikiáltási árban az **1900. évi január hó 22-ik napján d. e. 10 órakor** Kernyesd községének előljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is eltogja adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanusitó szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számitandó 30 nap alatt a másik felerészét ugyanazon naptól számitandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellet a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

Hátszeg, 1899. szept. hó 2-án.

Fehér,
kir. aljbiró.

Szám 1202—1899. vh. (620) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt birósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a hátszegi kir. járásbiróság 1898. évi V. 994/3 számu végzése következtében »Ardeleana« tkptár javára Naláczy Ákos ellen 300 frt s jár. erejéig 1899. évi okt. hó 7-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 550 frtra becsült egy pár lóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak,

Mely árverésnek a hátszegi kir. jbiróság V. 994/4 1899. sz. végzése folytán 300 frt tőkekövetelés, ennek 1892 évi nov. hó 2 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 41 frt 70 kr. biróilag már megállapitott költségek erejéig Nalácson ados házánál leendő eszközlésére **1899. évi deczember hó 9-ik napjának délutani 3 órája** határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Hátszegen, 1899. évi XI. 15. hó napján.

Csucs Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 7384—1899 tlkvi. (619) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A hátszegi kir. jbiróság mint tlkvi hatóság a Dr. Suciu Gábor által beadott utóajánlat folytán Dr. Nagy Ignácz ügyvéd mint özvegy Szilvesán Petruné Máriai és kiskoru gyermekei Szilvesán Stana Ruszánda, Sofia és Petru követelés felhajtására kirendelt ügygondnok végrehajtatónak Szimulészk Moise a bauczári lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében közhirré teszi hogy végrehajtatónak 100 frt tőke ennek 1894 évi október hó 4-töl járó 5% kamatai 46 frt. 50 kr. eddigi megállapitott per és végrehajtási valamint a jelenlegi 20 frt 15 kr. és a még felmerülendő költségek iránti ugy a bauczári 165 sztjkvben A † 1—7 és 10—13 sz. a. felvett ingatlanból Szimuleszk Moise B. 106 sz. jutalékra csatlakozotnak ezennel kimondott Szimény Györgyné Földváry Zsuzsaná ezen részesedésre C 1. bekebelezett 125 frt 50 kr. és jár. iránti követelésének kielégités végett a dévai kir. törvényszék hátszegi kir. jbiróság területéhez tartózó a bauczári 165 sztjkvben A † 2—7 és 10—13 rdsz. felvett ingatlanokból a B 105—108 a 19/1681-ed reszesedésnek Számuilészk Moise végrehajtást szenvedött illető 1/4-ed részét vagyis az egésznek 19/6724-ed részét, továbbá végrehajtást szenvedő és Szimuleszk Iuon kisk. Szimulészk Mária kisk. és Szimulészk Györgyé kisk. utóbbiák mint tulajdonos társak tulajdanát képező a bauczári 50 sztjkvben A † 1—9 rsz. felvett ingatlanokat rendszámonkénti résztelekben az egyjdeüleg kibocsátott árverési feltételekben részletezet összesen 788 f. 43 kr. tevő kikiáltási árban az **1900 évi január hó 16-ik napján d. e. 10 orakor** a bauczári községének előljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen legtöbbet igérőnek esetleg a kikiáltási árón alul is elfogja adatni, és pedig az a bauczári 50 sztjkvben felvett ingatlanokat azon feltétellel, hogy az árverés által ezen ingatlanokra C 10 Geura Ileana sz. Geura Trezsia javára bekebelezett haszonékezeti jog érintetlenül marad.

Árverezni szándékozok utóajánlatot tevő kivételével tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy annak elözetes birói letétbe helyezését tanusitó szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevö köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedésétől számitott 30 nap alatt a másik felerészét pedig ugyanazon naptól számitandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival szabályszerü letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utólsó részletbe fog beszámittatni.

A kir. tlkvi hatóság.
Hátszeg, 1899 október 5-én.

Fehér,
kir. aibiró.

Ich mache hiermit höflichst bekannt, dass in meiner Villa **schöne Möbel** zu verkaufen sind.

Pauline v. Kopetzky.

Aduc la cunoștința on. public, că în vila mea din Orăștie sunt mai multe **mobile frumoase** de vêndut.

(614) 3—3 Paulina de Kopetzky.

400 ferii de vinars de prune

se află de vênzare la dl **Iosif Bogdan,** preot în **Mada,** p. u. **Algyógy.**

Vinarsul e curat și fabricație română. La cerere

(618) se trimite mustră gratis. 2—2

Reuma-Geist

se numește

un fel de medicament, care la exposiția higienică ținută la anul 1895 în Cairo și la 1896 în Londra, a fost **distins cu medalie de onoare** și cu **medalie de aur**. Acest medicament a fost aprobat de cei mai distinși medici și se întrebuințează în cele mai mari spitale. El are o influență repede asupra ori-cărei părți a corpului, și anume contra **reumatismului, nervosității, podagrei,ișias** și **asthma.**

Influența lui în unele casuri este așa de extraordinară, că și la boale mai învechite, dacă se întrebuințează și numai odată, înceată ori-ce durere.

Durerea de dinți și de cap înceată în 5 minute!

Prețul unei sticle, cu îndrumările de lipsă, este **1 coroană, calitate mai tare 2 coroane 40 fileri.**

Deposit principal în Budapesta, la farmacia d-lui **Iosif Török,** Király-utcza 12, și la dl Dr. A. Egger, Váczi-körut 17, precum și în toate celelalte farmacii din capitală și provincie, și la producătorul

WIDDER GYULA

farmacist,

Sátoralja-Ujhely.

Comande din provincie se efectuesc (603) cu acurateță. 7—10

Deposit în Orăștie la dl **Josef Graffius,** în Sibiiu la **I. C. Molnár, Heinrich Gottlieb** și **E. Rumler,** în Szász-Sebes la **Ludwig Binder** și **W. Lederbilger.**

„MINERVA„ institut tipografic în Orăștie.